

Vokaaliyhtye Uoma

PRIMA PARS

26.10.2020 klo 19 Mikael Agricolan kirkossa

ja 6.11.2020 klo 19 Paavalinkirkossa

Vokaaliyhtye Uoma

Vokaaliyhtye Uoman perusti viime marraskuussa joukko renessanssimusiikista kiinnostuneita laulajia. Esitämme kirkkomusiikkia 1400-luvun loppupuolelta 1600-luvun alkuun. Uomassa laulaa tällä hetkellä kaksitoista kokenutta kuoroharrastajaa, joukossa myös muutama musiikin ammattilainen. Isohkon ensemblen tarkoituksena on yhdistää pieniyhtyeen ja kamarikuoron vahvuudet. 1500-luvun jälkipuoliskolla tällaisella kokoonpanolla esiintyivät, ainakin suurempina juhlapyhinä, vaikkapa Orlando di Lasson johtama Baijerin herttuan kuoro tai Giovanni Pierluigi da Palestrinan johtama Cappella Giulia Roomassa. 4-6-ääninen musiikki soveltuu meille parhaiten, ja tilanteen niin vaatiessa kokoonpanoa voidaan hiukan laajentaakin. Uomaa johtaa renessanssimusiikkiin perehtynyt kuoronjohtaja ja säveltäjä Teemu Tommola.

<i>sopraanot</i>	Noora Hirn, Heini Ernamo, Annette Hänninen
<i>altot</i>	Linnea Hartwall, Terhi Lehtiniemi, Loviisa Hynninen
<i>tenorit</i>	Jussi Laine, Juho Hämäläinen, Elmo Allén
<i>bassot</i>	Janne Numminen, Mikko Kuivalainen, Justus Pitkänen

taiteellinen johtaja Teemu Tommola

Prima pars

(lat. "ensimmäinen osa")

Ensikonserttimme nimi viittaa 1500-luvun säveltäjien tapaan jakaa motetti kahteen tai useampaan osaan. Motetti on yksi renessanssimusiikin yleisimmistä teostyypeistä. Motetit ovat hengellistä musiikkia, joka liittyy kirkonmenoihin melko vapaasti tai ei ollenkaan (toisin kuin messu, jonka osat esitetään jumalanpalveluksen aikana tarkoin määrättyissä kohdissa). Yhtä lukuun ottamatta kaikki tämän konsertin teokset ovat motetteja. Pitemmät motetit jakautuvat usein muutamaan osaan, jotka on numeroitu latinaksi sanoin *prima pars*, *secunda pars*, joskus *tertia pars*, harvemmin vielä siitä eteenpäinkin.

Konsertin musiikista valtaosa on sävelletty 1580-luvulla, motettien kultakauden loppupuolella. Brumelin ja de la Ruen laulut edustavat aiempaa tyylikautta ja Allegrin Miserere puolestaan jonkinlaista renessanssityylin jännettä uudella aikakaudella, jonka huomio kiinnittyi jo kovin toisenlaiseen musiikkiin. Konsertti alkaa tervehdyksillä Neitsyt Marialle ja etenee katumuspsalmien kautta riemukkaaseen juhlamusiikkiin.

Ohjelma

Antoine Brumel
AVE CAELORUM DOMINA

Orlando di Lasso
AVE REGINA CAELORUM

William Byrd
NE IRASCARIS DOMINE

Pierre de la Rue
O SALUTARIS HOSTIA

Giovanni Pierluigi da Palestrina
SICUT CERVUS

Gregorio Allegri
MISERERE MEI, DOMINE

Marc'Antonio Ingegneri
ECCE VENIT DESIDERATUS

Tekstit

Antoine Brumel (n. 1460 – 1512/13)

AVE CAELORUM DOMINA

(julkaistu kokoelmassa *Motetti C*, Venetsia, 1504)

Ave caelorum Domina
Maria plena gratia
caelestia terrestria
nova replens lætitia

Ave cuius nativitas
nostra fuit solemnitatis
ut lucifer lux oriens
verum solem præveniens

Ave pia humilitas
sine viro fecunditas
cuius annuntiatio
nostra fuit glorificatio

Ave vera virginitas
in maculata castitas
cuius purificatio
nostra fuit purgatio

Ave præclara omnibus
angelicis virtutibus
cuius fuit assumptio
nostra glorificatio

Terve, taivaiden valtiatar,
Maria, armoitettu.
Taivaat ja maat
sinä täytät uudella ilolla.

Tervehditty sinä, jonka syntymä
oli oleva meidänkin syntymäjuhlamme,
niinkuin aamutähti, valon tuoja,
saapuu ennen aurinkoa.

Terve, hurskas nöyryys,
hedelmällisyys ilman miestä,
jonka kokema ilmestys
oli kirkastava meidätkin.

Terve, tosi neitsyys,
koskematon siveys,
jonka puhdistuminen
oli puhdistava meidätkin.

Tervehditty sinä kaikkien
enkelhyveiden kirkastama,
jonka taivaaseenottaminen
oli kirkastava meidätkin.

Orlando di Lasso (1532–1594)

AVE REGINA CAELORUM

(*Motetta, sex vocum, typis nondum uspiam excusa*, München, 1582)

Ave Regina caelorum,
Ave Domina angelorum:
Salve radix sancta
Ex qua mundo lux est orta:

Gaude gloriosa,
Super omnes speciosa,
Vale, valde decora,
Et pro nobis semper Christum exora.

Terve, taivaiden kuningatar,
terve, enkelten valtiatar,
tervehditty sinä pyhä juuri,
josta on valo tullut maailmaan.

Iloitse, sinä loistava,
kaikkia muita kauniimpi,
ihmeellisen kaunis katsella,
ja rukoile aina Kristusta puolestamme.

William Byrd (n. 1540 – 1623)
NE IRASCARIS DOMINE
(*Cantiones sacrae*, 1589)

Ne irascaris Domine satis,
et ne ultra memineris iniquitatis nostrae.
Ecce respice populus tuus omnes nos.

Civitas sancti tui facta est deserta.
Sion deserta facta est,
Jerusalem desolata est.

Älä ole vihainen, Herra, äläkä enää
muista syntejämme. Katso meitä:
olemme kaikki sinun kansaasi.

Sinun pyhä kaupunkisi on hylätty.
Siion on hylätty,
Jerusalem on autio.

Pierre de la Rue (n. 1452–1518)
O SALUTARIS HOSTIA
(*Osanna-osan tilalla messussa Missa de Sancta Anna*)

O salutaris hostia
quae caeli pandis ostium,
bella premunt hostilia:
da robur, fer auxilium

Uni trinoque Domino
sit sempiterna gloria,
qui vitam sine termino
nobis donet in patria.

Oi pyhä uhrilahja,
joka avaat taivaan portin,
vihollisen sodat ahdistavat meitä:
anna voimaa, tuo apu.

Ikuinen kunnia olkoon
kolmiyhteisen Jumalan,
joka antaa meille valtakunnassaan
iankaikkisen elämän.

Giovanni Pierluigi da Palestrina (1525–1594)
SICUT CERVUS
(*Motectorum liber secundus, quattuor vocum*, 1587)

Sicut cervus desiderat
ad fontes aquarum,
ita desiderat anima mea
ad te, Deus.

Sitivit anima mea
ad Deum fortem vivum:
quando veniam et apparebo
ante faciem Dei?
Fuerunt mihi lacrymae meae
panes die ac nocte,
dum dicitur mihi quotidie:
ubi est Deus tuus?

Niin kuin peura
kaipaa lähteelle,
niin kaipaa minun sieluni
sinun luoksesi, Jumala.

Minun sieluni janoaa
vahvan, elävän Jumalan luo.
Milloin pääsen
Jumalan kasvojen eteen?
Kyynelet ovat leipäni
päivin ja öin,
sillä minulta kysytään päivittäin:
missä on sinun Jumalasi?

Gregorio Allegri (1582–1652)
MISERERE MEI, DEUS
(n. 1638)

Miserere mei, Deus, secundum
magnam misericordiam tuam;

Jumala, ole minulle armollinen
hyvyytesi tähden;

et secundum multitudinem
miserationum tuarum,
dele iniquitatem meam.

pyyhi pois
minun syntini
suuren laupeutesi tähden.

Amplius lava me ab iniquitate mea:
et a peccato meo munda me.

Pese minut puhtaaksi rikoksestani,
puhdista minut synnistäni.

Quoniam iniquitatem meam
ego cognosco, et peccatum meum
contra me est semper.

Sillä minä tunnen
rikokseni, ja minun syntini
on aina minun edessäni.

Tibi soli peccavi
et malum coram te feci;
ut iustificeris in sermonibus tuis,
et vincas cum iudicaris.

Sinua ainoata vastaan minä olen syntiä
tehnyt, tehnyt sitä, mikä on pahaa sinun
silmissäsi; mutta sinä olet oikea
puheessasi ja puhdas tuomitessasi.

Ecce enim in iniquitatibus
conceptus sum,
et in peccatis concepit me mater mea.

Katso, minä olen
synnissä syntynyt,
ja äitini on minut synnissä siittänyt.

Ecce enim veritatem dilexisti;
incerta, et occulta sapientiae tuae
manifestasti mihi.

Katso, totuutta sinä tahdot
salatuimpaan saakka, ja sisimmästäni sinä
ilmoitat minulle viisauden.

Asperges me hyssopo,
et mundabor;
lavabis me,
et super nivem dealbabor.

Puhdista minut isopilla,
että minä puhdistuisin,
pese minut,
että minä lunta valkeammaksi tulisin.

Auditui meo dabis gaudium et laetitiam:
et exsultabunt
ossa humiliata.

Anna minun kuulla iloa ja riemua,
että ihastuisivat ne luut,
jotka särkenyt olet.

Averte faciem tuam a peccatis meis;
et omnes iniquitates meas dele.

Peitä kasvosi näkemästä minun syntejäni,
pyyhi pois kaikki minun pahat tekoni.

Cor mundum crea in me, Deus:
et spiritum rectum innova
in visceribus meis.

Ne projicias me a facie tua; et spiritum
sanctum tuum ne auferas a me.

Redde mihi laetitiam salutaris tui:
et spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas;
et impii ad te convertentur.

Libera me de sanguinibus, Deus,
Deus salutis meae,
et exultabit lingua mea
iustitiam tuam.

Domine labia mea aperies,
et os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium,
dedissem utique;
holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus;
cor contritum et humiliatum,
Deus, non despicias.

Benigne fac, Domine,
in bona voluntate tua Sion,
ut aedificentur muri Ierusalem.

Tunc acceptabis sacrificium iustitiae,
oblaciones et holocausta;
tunc imponent
super altare tuum vitulos.

Jumala, luo minuun puhdas sydän
ja anna minulle
uusi, vahva henki.

Älä heitä minua pois kasvojesi edestä,
äläkä ota minulta pois Pyhää Henkeäsi.

Anna minulle jälleen autuutesi ilo,
ja tue minua alttiuden hengellä.

Minä tahdon opettaa väärille sinun tiesi,
että syntiset sinun tykösi palajaisivat.

Päästä minut verenvioista, Jumala,
minun autuuteni Jumala,
että minun kieleni riemuitsisi
sinun vanhurskaudestasi.

Herra, avaa minun huuleni,
että minun suuni julistaisi sinun kiitostasi.

Sillä ei sinulle kelpaa teurasuhri,
sen minä kyllä antaisin;
polttohuri ei ole sinulle mieleen.

Jumalalle kelpaava uhri on särjetty henki;
särjettyä ja murtunutta sydäntä et sinä,
Jumala, hylkää.

Osoita armossasi
hyvyyttä Siionille,
rakenna Jerusalemin muurit.

Silloin sinulle kelpaavat oikeat
teurasuhrit, polttouhrit ja kokonaisuhrit;
silloin uhrataan
härkiä sinun alttarillasi.

(Psalmi 51)

Marc'Antonio Ingegneri (1535/36–1592)
ECCE VENIT DESIDERATUS
(*Liber sacrarum cantionum*, 1589)

Ecce venit desideratus cunctis gentibus,
gaudete et exultate.

Ecce venit dilectus meus
candidus et rubicundus.

Totus desiderabilis et decorus.

Alleluia.

Ecce venit saliens in montibus

transiliens colles,

gaudete et exultate,

conventum facite et jubilate.

Alleluia.

Katso, hän, jota kaikki kansat kaipaavat,
saapuu. Iloitkaa ja riemuitkaa!

Katso, rakkaani saapuu
valkeaan ja punaiseen puettuna,
sangen haluttuna ja komeana.

Halleluja!

Katso, hän saapuu loikkien vuorilla,
harppoen yli kukkuloiden.

Iloitkaa ja riemuitkaa,
kokoontukaa ja juhlikaa.

Halleluja!

suomennokset: Teemu Tommola,
Raamattu

Kiitämme

yhteistyökumppaniamme Paavalin seurakuntaa, joka on tarjonnut meille akustiikaltaan ihanteellisen harjoituspaikan, ja

Suomen Kulttuurirahaston Uudenmaan rahastoa, jonka myöntämä apuraha on helpottanut vastaperustetun yhtyeen matkaa kohti ensikonserttia näinä epävarmoina aikoina.

Seuraavan kerran konsertoimme lauantaina 10.4.2021 Paavalinkirkossa. Tervetuloa!